

คำวินิจฉัยของ นายปรีชา เถลิงมวณิชย์ ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ

ที่ ๓๐/๒๕๕๖

วันที่ ๒๘ สิงหาคม ๒๕๕๖

เรื่อง ศาลแพ่งธนบุรีส่งคำโต้แย้งของจำเลย (นายมนสันต์ มฤคทัต) ในคดีแพ่งหมายเลขดำที่ ๕๐๓๘/๒๕๕๓ เพื่อขอให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๖๔

คดีนี้ปรากฏว่า ธนาคารไทยธนาคาร จำกัด (มหาชน) (เดิมใช้ชื่อว่า ธนาคารสหธนาคาร จำกัด (มหาชน)) ได้ฟ้องนายมนสันต์ มฤคทัต ที่ ๑ และนายวีระ มานะคงตรีชีพ ที่ ๒ เป็นจำเลย ต่อศาลแพ่งธนบุรี เมื่อวันที่ ๒๗ กรกฎาคม ๒๕๕๓ ในฐานความผิด เรื่อง ผิดสัญญาวงเงินสินเชื่อ ขยายลดตัว ตัวเงิน ค้ำประกัน ขอให้ศาลพิพากษาบังคับจำเลยทั้งสองให้ร่วมกันหรือแทนกันชำระหนี้ แก่โจทก์ เป็นเงิน ๓๘,๔๕๘,๓๐๕.๕๐ บาท พร้อมด้วยดอกเบี้ยในอัตราร้อยละ ๑๕ ต่อปี จากต้นเงิน จำนวน ๒๔,๑๗๒,๗๘๔.๗๖ บาท นับถัดจากวันฟ้องเป็นต้นไป จนกว่าจะชำระหนี้แก่โจทก์แล้วเสร็จ โดยได้ความตามคำฟ้องว่า เมื่อวันที่ ๒๒ ธันวาคม ๒๕๕๑ กระทรวงการคลังได้มีประกาศ เรื่อง ให้ความเห็นชอบโครงการรวมกิจการระหว่างธนาคารสหธนาคาร จำกัด (มหาชน) บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ กรุงไทยธนกิจ จำกัด (มหาชน) และบริษัทเงินทุน ๑๒ บริษัท ซึ่งรวมถึงบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ร่วมเสริมกิจ จำกัด (มหาชน) ต่อมาวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๒ กระทรวงการคลังได้มีประกาศ ให้โอนสินทรัพย์และหนี้สินทั้งหมดของบริษัทเงินทุนทั้ง ๑๒ บริษัท ให้แก่บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ กรุงไทยธนกิจ จำกัด (มหาชน) แล้วให้โอนสินทรัพย์และหนี้สินทั้งหมดของบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ กรุงไทยธนกิจ จำกัด (มหาชน) ให้แก่ธนาคารสหธนาคาร จำกัด (มหาชน) (หรือธนาคาร ไทยธนาคาร จำกัด (มหาชน) โจทก์) โดยได้มีการทำหนังสือสัญญา ลงวันที่ ๒๕ มกราคม ๒๕๕๒ ให้มีการโอนสินทรัพย์และหนี้สินดังกล่าวและให้มีผลบังคับตั้งแต่วันที่ ๑ กุมภาพันธ์ ๒๕๕๒ เป็นต้นไป

ผลของการโอน ทำให้ธนาคารไทยธนาคาร จำกัด (มหาชน) โจทก์ผู้รับโอนมีอำนาจเข้า ดำเนินคดีแทนบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ร่วมเสริมกิจ จำกัด (มหาชน) ผู้โอน ในการเรียกร้องให้จำเลย สองชำระหนี้ที่มีต่อบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ร่วมเสริมกิจ จำกัด (มหาชน)

เดิมจำเลยที่ ๑ เป็นลูกค้ำของบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ร่วมเสริมกิจ จำกัด (มหาชน) ได้ทำสัญญาวงเงินสินเชื่อในลักษณะของการขยายลดตัวเงิน โดยมีจำเลยที่ ๒ เข้ามาทำสัญญาค้ำประกัน

การชำระหนี้ของจำเลยที่ ๑ จำเลยที่ ๑ ผิดนัดค้างชำระดอกเบี้ยตามตัวสัญญาใช้เงิน นับแต่วันที่ ๑ กันยายน ๒๕๕๐ เป็นต้นมา และเมื่อตัวสัญญาใช้เงินถึงกำหนด จำเลยที่ ๑ ก็ผิดนัดไม่ชำระหนี้ตามตัวสัญญาใช้เงิน เมื่อคิดคำนวณยอดหนี้ถึงวันฟ้อง จำเลยที่ ๑ เป็นหนี้โจทก์ในเงินต้น จำนวน ๒๔,๑๗๒,๗๘๔.๗๖ บาท ดอกเบี้ย เป็นเงินจำนวน ๑๔,๓๒๕,๕๒๐.๗๔ บาท รวมเงินต้นและดอกเบี้ย เป็นเงินรวม ๓๘,๔๙๘,๓๐๕.๕๐ บาท โจทก์ได้ติดตามทวงถามให้จำเลยทั้งสองร่วมกันหรือแทนกันชำระหนี้ให้โจทก์หลายครั้ง แต่จำเลยทั้งสองเพิกเฉย จึงได้นำคดีมาฟ้องต่อศาล

จำเลยที่ ๑ ยื่นคำให้การต่อศาลแพ่งธนบุรี เมื่อวันที่ ๒๕ กันยายน ๒๕๕๓ ปฏิเสธฟ้องโจทก์และต่อสู้ว่า ไม่เคยเป็นหนี้สินตามสัญญาวงเงินสินเชื่อกับบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ร่วมเสริมกิจ จำกัด (มหาชน) รวมทั้งโต้แย้งว่า พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๑ และพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๐ และ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๑ เป็นกฎหมายที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย ด้วยเหตุผลดังต่อไปนี้

เนื่องจากพระราชกำหนดทั้งสามฉบับดังกล่าว เป็นกฎหมายที่จำกัดเสรีภาพในเคหสถาน สิทธิในทรัพย์สินของบุคคล และเสรีภาพในการประกอบกิจการหรือการประกอบอาชีพ ซึ่งเป็นสิทธิและเสรีภาพของปวงชนชาวไทยที่กำหนดไว้ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง เพราะพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๘ สักต และพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๖๗ ฉ บัญญัติให้สิทธิผู้รับโอนกิจการเข้าดำเนินการใดๆ ในคดีความที่มีอยู่แล้วโดยสะดวกทุกประการ ได้แก่ การนำพยานหลักฐานใหม่มาแสดงคัดค้านเอกสารที่ได้ยื่นไว้แล้ว ถ้ามำพยานที่สืบมาแล้ว และคัดค้านพยานหลักฐานที่ได้สืบไปแล้วได้ รวมทั้งมีสิทธิเข้าสวมสิทธิเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษาได้ทันทีด้วย โดยไม่ต้องดำเนินการใดๆ ตามขั้นตอนของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง และประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ เป็นการเอาเปรียบและลดรอนสิทธิเสรีภาพของกลุ่มความฝ้ายอื่นอย่างชัดเจน ทั้งๆ ที่สามารถใช้วิธีการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งดำเนินการใดๆ เป็นขั้นตอนต่อไปได้ อาทิเช่น การร้องสอด การตั้งผู้แทนนิติบุคคล การรับช่วงสิทธิหรือการรับโอนสิทธิเรียกร้อง ซึ่งกฎหมายเดิมได้บัญญัติไว้อย่างเป็นทางการแล้ว ดังนั้น พระราชกำหนดที่โจทก์อ้างถึงทั้งสามฉบับ จึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง

เนื่องจากพระราชกำหนดทั้งสามฉบับดังกล่าว ตราขึ้นเพื่อใช้เฉพาะกับกรณีที่กระทรวงการคลัง ดำเนินการรวบรวมกิจการของบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ จำนวน ๑๒ แห่ง เข้ากับบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ กรุงเทพมหานคร จำกัด (มหาชน) และกับธนาคารสหธนาคาร จำกัด (มหาชน) เท่านั้น มิได้ใช้กับกรณีอื่นๆ ทั่วไปแต่อย่างใด จึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕ วรรคสอง

จำเลยที่ ๑ (โดยนายกฤษฎาภรณ์ นุตจารัส ทนายจำเลยที่ ๑) ยื่นคำร้องต่อศาลแพ่งธนบุรี เมื่อวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ ได้แย้งว่า พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ และพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๑ ซึ่งเป็นบทกฎหมายที่โจทก์อ้างว่า มีอำนาจดำเนินการในคดีนี้ เป็นกฎหมายที่ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทยหลายประเด็น ใช้บังคับมิได้ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๖ ขอให้ส่งความเห็นให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๖๔ ด้วยเหตุผล ดังนี้

ก. รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕ ได้บัญญัติไว้อย่างชัดเจนว่า การออกกฎหมายเพื่อจำกัดสิทธิและเสรีภาพของบุคคลนั้น จะต้องเป็นไปเฉพาะเพื่อการที่รัฐธรรมนูญนี้กำหนดไว้และเท่าที่จำเป็นเท่านั้น แต่พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๘ ตี วรรคสอง กลับบัญญัติว่า “เมื่อได้รับความเห็นชอบการโอนกิจการจากรัฐมนตรีแล้ว ให้ดำเนินการโอนกิจการได้ ทั้งนี้ การโอนสิทธิเรียกร้องในการโอนกิจการนี้ไม่ต้องบอกกล่าวการโอนไปยังลูกหนี้ตามมาตรา ๓๐๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์...” และตามพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๖๗ ตี วรรคสอง ก็บัญญัติว่า “เมื่อได้รับความเห็นชอบการโอนกิจการจากรัฐมนตรีแล้ว ให้ดำเนินการโอนกิจการได้ โดยการโอนสิทธิเรียกร้องในการโอนกิจการนี้ไม่ต้องบอกกล่าวการโอนไปยังลูกหนี้ตามมาตรา ๓๐๖ แห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์...” ซึ่งเป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมายที่จำกัดสิทธิในทรัพย์สินของลูกหนี้อย่างชัดเจน ทั้งยังเป็นการเอาเปรียบลูกหนี้และคู่กรณีอย่างเห็นได้ชัด เพราะประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ มาตรา ๓๐๖ บัญญัติรับรองสิทธิไว้ว่า การโอนหนี้จะยกขึ้นเป็นข้อต่อสู้ลูกหนี้หรือบุคคลภายนอกได้ ก็ต่อเมื่อบอกกล่าวการโอนไปยังลูกหนี้ หรือลูกหนี้จะได้ยินยอมในการโอนนั้น นอกจากนั้น สถาบันการเงินที่รับโอนกิจการก็ยังสามารถใช้วิธีการที่มีอยู่แล้ว ตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งและประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์ดำเนินการใดๆ เป็นขั้นตอนได้ ซึ่งก็มีความเป็นธรรมอยู่แล้ว

ดังนั้น กรณีดังกล่าว จึงเป็นการจำกัดสิทธิในทรัพย์สินของบุคคลตามที่รัฐธรรมนูญได้บัญญัติยินยอมไว้ โดยไม่จำเป็น และเป็นการกระทบกระเทือนสาระสำคัญแห่งสิทธินั้น

อีกประการหนึ่ง พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๘ สัตต กลับบัญญัติว่า “ในการควบกิจการของธนาคารพาณิชย์ เข้าด้วยกันหรือควบกิจการเข้ากับสถาบันการเงิน หรือโอนกิจการของธนาคารพาณิชย์ให้แก่ธนาคารพาณิชย์อื่นหรือสถาบันการเงิน ถ้ามีการฟ้องบังคับสิทธิเรียกร้องเป็นคดีอยู่ในศาล ให้ธนาคารพาณิชย์ หรือสถาบันการเงินที่ควบกันหรือที่รับโอนกิจการ แล้วแต่กรณี เข้าสวมสิทธิเป็นคู่ความแทนในคดีดังกล่าว และอาจนำพยานหลักฐานใหม่มาแสดงคัดค้านเอกสารที่ได้ยื่นไว้แล้ว ถ้ามำนำพยานที่สืบมาแล้ว และคัดค้านพยานหลักฐานที่ได้สืบไปแล้วได้ และในกรณีที่ศาลได้มีคำพิพากษาบังคับตามสิทธิเรียกร้องนั้นแล้ว ก็ให้เข้าสวมสิทธิเป็นเจ้าหนี้ตามคำพิพากษานั้น” และพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติ การประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๗ ฉ ก็บัญญัติว่า “ในการควบกิจการของบริษัทหรือโอนกิจการของบริษัท ให้แก่สถาบันการเงิน ถ้ามีการฟ้องบังคับสิทธิเรียกร้องเป็นคดีอยู่ในศาล ให้สถาบันการเงินที่ควบกัน หรือที่รับโอนกิจการเข้าสวมสิทธิเป็นคู่ความแทนในคดีดังกล่าว และอาจนำพยานหลักฐานใหม่มาแสดง คัดค้านเอกสารที่ได้ยื่นไว้แล้ว ถ้ามำนำพยานที่สืบมาแล้ว และคัดค้านพยานหลักฐานที่ได้สืบไปแล้วได้ และในกรณีที่ศาลได้มีคำพิพากษาบังคับตามสิทธิเรียกร้องนั้นแล้ว ก็ให้เข้าสวมสิทธิเป็นเจ้าหนี้ตาม คำพิพากษานั้น” ซึ่งเป็นการให้สิทธิผู้รับโอนกิจการเข้าดำเนินการใดๆ ในคดีความที่มีอยู่แล้วได้โดยสะดวก โดยไม่ต้องดำเนินการใดๆ ตามขั้นตอนของประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งและประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์ เป็นการเอาเปรียบและลดรอนสิทธิเสรีภาพของคู่ความฝ่ายอื่นอย่างชัดเจน ทั้งๆ ที่สามารถ ใช้วิธีการตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่งดำเนินการใดๆ เป็นขั้นตอนต่อไปได้ เช่น การร้องสอด การตั้งผู้แทนนิติบุคคล การรับช่วงสิทธิ หรือการรับโอนสิทธิเรียกร้อง ซึ่งกฎหมายเดิมได้บัญญัติไว้ อย่างเป็นธรรมแล้ว ไม่มีความจำเป็นใดๆ ที่จะต้องตราพระราชกำหนดทั้งสองฉบับขึ้นมาใหม่แต่อย่างใด

จำเลยที่ ๑ จึงขอคัดค้านว่า พระราชกำหนดทั้งสองฉบับที่โจทก์อ้างถึงนั้น ขัดต่อรัฐธรรมนูญ แห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕ วรรคหนึ่ง

ข. จำเลยที่ ๑ เห็นว่า พระราชกำหนดทั้งสองฉบับดังกล่าว ตราขึ้นมาเพื่อใช้เฉพาะกรณี ที่ กระทรวงการคลังดำเนินการควบรวมกิจการของบริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ จำนวน ๑๒ แห่ง เข้ากับ บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ กรุงไทยธนกิจ จำกัด (มหาชน) และกับธนาคารสหธนาคาร จำกัด (มหาชน) เท่านั้น มิได้ใช้กับกรณีอื่นๆ ทั่วไป แต่อย่างใด จึงเป็นกฎหมายที่ตราขึ้นโดยมุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่

กรณีหนึ่งกรณีใดโดยเฉพาะ ไม่เป็นการมุ่งให้มีผลใช้บังคับทั่วไป จึงขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕ วรรคสอง

ก. จำเลยที่ ๑ เห็นว่า พระราชกำหนดทั้งสองฉบับดังกล่าว มีบทบัญญัติให้ผู้รับโอนกิจการ (โจทก์) ได้เปรียบในการดำเนินคดีนี้ เพราะสามารถเข้าเป็นคู่ความในคดีได้ทันทีโดยไม่ผ่านขั้นตอนตามประมวลกฎหมายวิธีพิจารณาความแพ่ง โดยสามารถถามค้านพยานที่สืบมาแล้ว และคัดค้านพยานเอกสารที่ได้สืบไปแล้วได้ เป็นผลให้จำเลยที่ ๑ ไม่ได้ได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกับโจทก์ ดังที่รัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง บัญญัติว่า “บุคคลย่อมเสมอกันในกฎหมายและได้รับความคุ้มครองตามกฎหมายเท่าเทียมกัน” ดังนั้น พระราชกำหนดทั้งสองฉบับดังกล่าว จึงขัดต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง

ง. จำเลยที่ ๑ เห็นว่า พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๓๘ จัตวา วรรคสอง (๑) (๒) (๓) และมาตรา ๓๘ เบญจ และพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๔๐ มาตรา ๖๗ จัตวา วรรคสอง (๑) (๒) (๓) (๔) และ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๑ มาตรา ๔ วรรคสอง (๑) (๒) (๓) ซึ่งมีบทบัญญัติในทำนองเดียวกันที่เป็นการยกเว้นไม่ใช้บังคับบทบัญญัติของประมวลกฎหมายแพ่ง และพาณิชย์ว่าด้วยหุ้นส่วนบริษัท และพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. ๒๕๓๕ หลายมาตรา โดยให้อำนาจของรัฐมนตรีผู้รักษาการมีอำนาจเสมือนหนึ่งเป็นมติของที่ประชุมใหญ่ของผู้ถือหุ้น โดยไม่ต้องฟังเสียงมติของผู้ถือหุ้น และหรือดำเนินการใดๆ ไปตามวิธีการที่บัญญัติในกฎหมายเดิม ซึ่งมีความถูกต้องและเป็นธรรม สามารถตรวจสอบความถูกต้องได้ตลอดเวลาอัน ไม่มีความจำเป็นใดๆ เพราะสามารถดำเนินการตามประมวลกฎหมายและกฎหมายที่มีอยู่เดิมได้โดยสะดวกและเป็นธรรม ดังนั้น พระราชกำหนดทั้งสามฉบับจึงตราขึ้น เพื่อเป็นการจำกัดสิทธิของประชาชนโดยไม่จำเป็น จึงขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย

จ. จำเลยที่ ๑ เห็นว่า พระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๔๑ และพระราชกำหนดแก้ไขเพิ่มเติมพระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๔๑ ซึ่งโจทก์ขอให้ศาลใช้บทบัญญัติแห่งกฎหมายดังกล่าวบังคับแก่คดีนี้ เป็นบทบัญญัติแห่งกฎหมาย ซึ่งต้องด้วยรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๖ และยังไม่มีความวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัตินี้ จึงขอให้ศาลรื้อการพิจารณาพิพากษาคดีนี้ไว้ชั่วคราว และส่งความเห็นให้ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาวินิจฉัยตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๖๔

ศาลแพ่งธนบุรี พิจารณาแล้วเห็นว่า ตามที่จำเลยที่ ๑ ได้ยื่นคำร้องโต้แย้งขอให้ส่งความเห็นไปยังศาลรัฐธรรมนูญ ตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๖๔ ปรากฏรายละเอียดตามคำร้อง ลงวันที่ ๒๗ พฤศจิกายน ๒๕๕๓ นั้น เห็นว่า จากการตรวจสอบยังไม่มีคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญ ในส่วนที่เกี่ยวกับบทบัญญัติตามที่จำเลยที่ ๑ โต้แย้งไว้เป็นบรรทัดฐาน ดังนั้น จึงเห็นสมควรให้ส่งความเห็นดังกล่าวไปเพื่อศาลรัฐธรรมนูญจะได้พิจารณาวินิจฉัยต่อไป ในชั้นนี้ให้รอการพิจารณาพิพากษาคดีนี้ไว้ชั่วคราว เมื่อศาลรัฐธรรมนูญมีคำวินิจฉัยประการใดแล้ว จะได้ดำเนินการต่อไป

ศาลรัฐธรรมนูญพิจารณาคำร้องของผู้ร้องแล้ว มีมติให้รับคำร้องไว้ดำเนินการตามข้อกำหนดศาลรัฐธรรมนูญว่าด้วยวิธีพิจารณาของศาลรัฐธรรมนูญ พ.ศ. ๒๕๕๑ ข้อ ๑๐ และให้แจ้งศาลแพ่งธนบุรีทราบ

ศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่า แม้ตามคำร้องจะมีโต้แย้งมาโดยชัดแจ้งว่า บทบัญญัติมาตราใด ตามพระราชกำหนดที่โจทก์อ้างทั้งสามฉบับมีข้อความขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕ มาตรา ๓๐ แต่เมื่อพิจารณาคำร้องโดยตลอดแล้ว พอเห็นได้ว่าผู้ร้องมีความประสงค์จะโต้แย้งในประเด็นดังต่อไปนี้

๑. ประเด็นที่หนึ่ง พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนด ๑ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๘ สัดต ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง

๒. ประเด็นที่สอง พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนด ๑ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๗ ฉ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง

๓. ประเด็นที่สาม พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนด ๑ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๘ ดรี ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง

๔. ประเด็นที่สี่ พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนด ๑ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๐ มาตรา ๖๗ ดรี วรรคสอง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง

๕. ประเด็นที่ห้า พระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนด ๑ (ฉบับที่ ๔) พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๓๘ จัตวา วรรคสอง และมาตรา ๓๘ เบญจ ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง

๖. ประเด็นที่หก พระราชบัญญัติการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเออร์ พ.ศ. ๒๕๒๒ แก้ไขเพิ่มเติมโดยพระราชกำหนด ฯ (ฉบับที่ ๓) พ.ศ. ๒๕๕๐ และ (ฉบับที่ ๕) พ.ศ. ๒๕๕๑ มาตรา ๖๗ จัตวา วรรคสอง ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง

ศาลรัฐธรรมนูญเห็นว่า เฉพาะประเด็นที่ ๑ ถึงที่ ๔ ศาลรัฐธรรมนูญได้เคยวินิจฉัยไว้แล้ว ตามคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๔๕/๒๕๕๕ วันที่ ๑๒ กันยายน ๒๕๕๕ และคำวินิจฉัยของศาลรัฐธรรมนูญที่ ๕/๒๕๕๕ วันที่ ๑๒ มีนาคม กับคำวินิจฉัยส่วนตนในคดีทั้งสองดังกล่าว (โปรดดูรายละเอียดแห่งคำวินิจฉัยในคดีดังกล่าว) จึงไม่จำเป็นต้องวินิจฉัยอีก ให้จำหน่ายคำร้องในส่วนนี้

คงมีประเด็นที่จะต้องวินิจฉัยเพียงประเด็นที่ ๕ และประเด็นที่ ๖

พิจารณาแล้วเห็นว่า พระราชกำหนดตามประเด็นที่ ๕ มาตรา ๓๘ จัตวา วรรคสอง และ มาตรา ๓๘ เบญจ และพระราชกำหนดตามประเด็นที่ ๖ มาตรา ๖๗ จัตวา วรรคสอง เป็นบทบัญญัติที่กำหนดหลักเกณฑ์และวิธีการควบกิจการหรือรวมกิจการระหว่างธนาคารพาณิชย์กับสถาบันการเงินที่ธนาคารพาณิชย์ หรือคณะกรรมการบริษัทพิจารณาเห็นสมควรให้มีการควบกิจการหรือรวมกิจการกันเป็นการเร่งด่วน เพื่อแก้ไขปัญหาทางการเงินของธนาคารพาณิชย์หรือสถาบันการเงิน จึงเป็นกฎหมายที่ตราขึ้นเพื่อแก้ปัญหาเกี่ยวกับฐานะหรือการดำเนินงานของธนาคารพาณิชย์ เพื่อให้เกิดความมั่นคงและเข้มแข็งของธนาคารพาณิชย์ และเป็นกฎหมายที่มีผลใช้บังคับเป็นการทั่วไปกับธนาคารพาณิชย์ทุกธนาคารที่ประสงค์จะควบกิจการหรือรวมกิจการเข้าด้วยกันหรือควบกิจการหรือรวมกิจการกับสถาบันการเงินอื่นทุกแห่ง ไม่ได้มุ่งหมายให้ใช้บังคับแก่กรณีใดกรณีหนึ่งหรือแก่กรณีตามคำร้องตามข้อโต้แย้ง โดยเฉพาะบทบัญญัติมาตรา ๓๘ จัตวา วรรคสอง และมาตรา ๓๘ เบญจ ที่บัญญัติเพิ่มเติมในพระราชบัญญัติการธนาคารพาณิชย์ พ.ศ. ๒๕๐๕ นั้น เป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับเรื่องการค้าและการดำเนินการตามโครงการควบกิจการระหว่างธนาคารพาณิชย์กับธนาคารพาณิชย์ด้วยกันหรือกับสถาบันการเงินหรือการโอนกิจการของธนาคารพาณิชย์ให้แก่ธนาคารพาณิชย์อื่น หรือสถาบันการเงินอื่น โดยต้องได้รับความเห็นชอบจากรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลัง เมื่อรัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังโดยคำแนะนำของธนาคารแห่งประเทศไทยได้ให้ความเห็นชอบแล้ว ก็ให้รัฐมนตรีประกาศให้ความเห็นชอบในราชกิจจานุเบกษา เพื่อให้การควบกิจการหรือโอนกิจการของธนาคารพาณิชย์หรือสถาบันการเงินเป็นไปด้วยความรวดเร็ว เรียบร้อย และมีประสิทธิภาพ และชอบด้วยกฎหมาย ทำให้ระบบธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินมีความมั่นคงและเข้มแข็ง เป็นการรักษาความมั่นคงทางเศรษฐกิจของประเทศ จึงมิได้มีข้อความใด ขัดหรือแย้งต่อรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๕ และมาตรา ๓๐ วรรคหนึ่ง อันเป็นบทบัญญัติเกี่ยวกับการรับรองและคุ้มครองสิทธิเสรีภาพของบุคคลแต่อย่างใด

คดีนี้โจทก์ฟ้องอ้างว่า รัฐมนตรีว่าการกระทรวงการคลังได้ให้ความเห็นชอบในการควบกิจการหรือโอนกิจการระหว่างธนาคารโจทก์กับสถาบันการเงิน ๑๒ แห่ง รวมทั้งสถาบันการเงิน (บริษัทเงินทุนหลักทรัพย์ ร่วมเสริมกิจ จำกัด) ที่เป็นเจ้าหนี้เดิมของจำเลยผู้โต้แย้งด้วยกัน และต่อมาได้มีประกาศกระทรวงการคลังให้โอนกิจการ สินทรัพย์ และหนี้สิน ของสถาบันการเงินที่เป็นเจ้าหนี้เดิมของจำเลยให้แก่ธนาคารโจทก์ เมื่อมีการโอนหนี้สินของจำเลยแก่ธนาคารโจทก์แล้ว โจทก์ทวงถามจำเลยไม่ชำระหนี้ ธนาคารโจทก์ในฐานะเจ้าหนี้ผู้รับโอนสิทธิเรียกร้องจากเจ้าหนี้เดิมโดยผลของกฎหมายบัญญัติจึงมีสิทธิที่จะฟ้องบังคับให้จำเลยชำระหนี้แก่โจทก์ได้ตามกฎหมาย

เห็นว่า การควบกิจการหรือการโอนกิจการระหว่างธนาคารพาณิชย์กับสถาบันการเงินต้องดำเนินการตามพระราชกำหนดทั้งสองฉบับดังกล่าวข้างต้น โดยมีบทบัญญัติยกเว้นมิให้นำบทบัญญัติของมาตราต่างๆ ในลักษณะหุ้นส่วนและบริษัทแห่งประมวลกฎหมายแพ่งและพาณิชย์หลายมาตรา และบทบัญญัติบางมาตราในพระราชบัญญัติบริษัทมหาชนจำกัด พ.ศ. ๒๕๓๕ รวมทั้งบทบัญญัติบางมาตราของพระราชบัญญัติล้มละลายฯ ซึ่งใช้บังคับกับเอกชนมาใช้บังคับ จึงเป็นกฎหมายที่บัญญัติวิธีการดำเนินการไว้โดยเฉพาะเจาะจงเพื่อยกเว้นบทบังคับตามกฎหมายดังกล่าว โดยบัญญัติว่าให้ใช้เฉพาะธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินที่จะควบกิจการหรือรวมกิจการเท่านั้น เพื่อให้ธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินสามารถควบกิจการหรือโอนกิจการได้โดยสะดวกและรวดเร็ว อันเป็นส่วนหนึ่งของการแก้ไขปัญหาวิกฤติทางเศรษฐกิจที่เกิดขึ้นในขณะนั้น และในขณะเดียวกันสถาบันการเงินตามกฎหมายว่าด้วยการประกอบธุรกิจเงินทุน ธุรกิจหลักทรัพย์ และธุรกิจเครดิตฟองซิเอร์ก็สามารถควบกิจการหรือโอนกิจการกับสถาบันการเงินอื่นหรือธนาคารพาณิชย์ได้โดยสะดวกและรวดเร็วด้วยเช่นเดียวกัน การควบกิจการหรือรวมกิจการตามบทบัญญัติในพระราชกำหนดทั้งสองฉบับเป็นเรื่องของธนาคารพาณิชย์และสถาบันการเงินโดยเฉพาะ จึงไม่เกี่ยวกับจำเลย ไม่ทำให้สิทธิและหน้าที่ของจำเลยซึ่งเป็นลูกหนี้ของสถาบันการเงินต้องเปลี่ยนแปลงและเป็นเรื่องภายในของโจทก์ จำเลยมีหน้าที่ต้องชำระหนี้ธนาคารพาณิชย์ผู้รับโอนอยู่อย่างไร ตราบใดที่ยังไม่มีการชำระหนี้ก็ไม่ระงับ บทบัญญัติดังกล่าวจึงมิใช่บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับแก่คดีตามรัฐธรรมนูญแห่งราชอาณาจักรไทย มาตรา ๒๖๔ แม้จะถือว่าเป็นปัญหาเกี่ยวกับอำนาจฟ้องของโจทก์ที่อ้างว่าได้รับโอนหนี้มาจากเจ้าหนี้เดิมของจำเลย จึงมีอำนาจฟ้อง ตามปัญหาดังกล่าวกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับคดีเกี่ยวกับอำนาจฟ้องของโจทก์ก็คือกฎหมายที่เกี่ยวกับความเป็นนิติบุคคลของโจทก์ผู้ฟ้องคดี หรือกฎหมายที่เกี่ยวกับกรรมการโจทก์ซึ่งถือว่ากรรมการโจทก์ผู้มีอำนาจเป็นผู้แทนโจทก์ได้ลงชื่อครบถ้วนถูกต้องตามข้อบังคับของโจทก์หรือไม่ กฎหมายว่าด้วยจำเลยเป็นลูกหนี้โจทก์ตามบทบัญญัติของกฎหมายที่ก่อกำหนดตามฟ้อง

หรือไม่ กฎหมายเกี่ยวกับการผิคนัดผิคนัดสัญญาของจำเลย และกฎหมายที่เกี่ยวกับเรื่องดอกเบี้ยที่จำเลย
จะต้องใช้แก่โจทก์ ปัญหาตามคำโต้แย้งของโจทก์จึงไม่ใช่บทบัญญัติแห่งกฎหมายที่ศาลจะใช้บังคับ
แก่คดีตามฟ้องโจทก์ จึงไม่รับวินิจฉัยในประเด็นที่ ๕ และที่ ๖

ผู้ทำคำวินิจฉัยจึงวินิจฉัยให้ยกคำร้อง

นายปรีชา เถลิมนิชย์

ตุลาการศาลรัฐธรรมนูญ